

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 18 - D. 18.12.2003

DEN NØDVENDIGE MILJØDEBAT 1

ULANDBISTANDEN: 2 ÅR MED V OG K. 3

HEMMEIGHEDER OM DEN BORGERLIGE MILJØPOLITIK? 3

HVAD VIL REGERINGEN MED KLIMAFORSKNINGEN? 6

OFFENTLIGE INDKØBERE KAN STILLE MILJØKRAV I EU-UDBUD 6

KYOTO-HUSET KLAR TIL INDFLYTNING 8

GRØNLANDS INTERNATIONALE FORPLIGTELSE 9

NY MILJØSTRATEGI PÅ VEJ 10

WTO STADIG KØRT FAST 11

ARRANGEMENTER 12

REDAKTION 12

Den nødvendige miljødebat*Af Knud Vilby*

Situationen er så elendig, at det er blevet lettere at diskutere miljø.

Finansministeren siger, at det måske er bedre at købe ny bil end at reparere den gamle. Arbejdsløsheden stiger, skatten sættes ned, og der skal gang i væksten og forbruget. Det gælder om at købe, koste hvad det vil. Og kollektiv trafik forringes, så der er brug for biler.

For at få privatforbruget op er der skåret i offentlige udgifter, blandt andet til miljø. Miljøbistanden til Øst er næsten væk, miljøbistanden til Syd skåret dramatisk ned. Miljøstyrelsen er skåret gennem benet og ind i marven, så Danmark ikke længere spiller en seriøs rolle, når man diskuterer Kyoto-protokol og andre internationale miljøforhold. I Danmark nedprioriteres opgaverne, og det passer til, at mange miljømidler er forsvundet.

Vi er ude over den teknisk-videnskabelige diskussion om, hvad vi skal gøre. Vi er tilbage til en fundamental diskussion, om vi skal gøre det nødvendige eller lade stå til. Statsministeren roser sig af, at der ikke er flere døde frøer, fugle eller fisk i dag end under Nyrup. Han demonstrerer, at ambitionsniveauet kan skrues ned i kælderhøjde. Samlet er det et trist billede. Intet peger på, at vi kan slække på miljøindsatsen. Men skal miljøet på dagsordenen igen, bliver det på trods af regeringen. For den

"For at få privatforbruget op er der skåret i offentlige udgifter, blandt andet til miljø."

"Intet peger på, at vi kan slække på miljøindsatsen."

"Men skal miljøet på dagsordenen igen, bliver det på trods af regeringen."

er enhver vækst vigtigere end enhver form for miljø.

Hvad kan vi så bruge det til, udover surmuleri?

Jeg synes, danske organisationer skal at se ind i sjælen og spørge, hvad der er vigtigst lige nu.

”Den folkelige opbakning svækkedes i takt med, at debatten fjernede sig fra det fundamentale og blev til vanskelig ekspert-dialog.”

De lidt ældre kan huske, da det var let at skabe bevidsthed om miljøindsatsen. Der var folkelig opbakning og skiftende regeringer blev presset til at gøre mere.

Så fik vi en tid, hvor det blev svært. Miljø- og udviklingsorganisationer professionaliseredes og deltog i tekniske debatter om indviklede indsatser. Den folkelige opbakning svækkedes i takt med, at debatten fjernede sig fra det fundamentale og blev til vanskelig ekspert-dialog.

”Det gælder om at rejse debatten om, hvorvidt Danmark skal lade stå til, som regeringen ønsker, eller om Danmark stadig skal spille national og international foregangsrolle.”

Hvis der er noget positivt ved tiden nu er det, at vi er tilbage ved det fundamentale. Det gælder om at rejse debatten om, hvorvidt Danmark skal lade stå til, som regeringen ønsker, eller om Danmark stadig skal spille national og international foregangsrolle.

Miljøproblemerne rækker fra giftforureningen af den enkelte til globale miljøforringelser. Det var stærkt, da EU's svenske miljøkommissær offentliggjorde, hvor mange miljøgifte, der er i hendes egen krop. Og de fleste ved godt, at miljøproblemerne på mange områder forværres.

”Men jeg tror, det er nødvendigt med en ny debat om den grundlæggende nødvendighed. Og om miljø i samspil med vækst, forbrug og produktion.”

Alligevel har miljøorganisationerne på nogle undtagelser nær fortsat en politisk-teknisk samarbejdslinje, hvor det handler om at påvirke detaljer mere end om at rejse den nødvendige debat. Jeg yder ikke organisationerne fuld retfærdighed, og jeg har med glæde set at Danmarks Naturfredningsforening har trukket sig fra samarbejde, hvor foreningen føler sig misbrugt. Men jeg tror, det er nødvendigt med en ny debat om den grundlæggende nødvendighed. Og om miljø i samspil med vækst, forbrug og produktion.

Regeringen har fjernet ressourcer fra mange organisationer for at dæmpe debatten og kritikken, men det er blot en udfordring mere. Nogle organisationer har selv har kunnet skaffe flere penge som meget delvis kompensation for regeringens beskæringer. Når det er muligt at øge folkeligheden i finansieringen, må det også være det, når det gælder debatten om den miljømæssige nødvendighed.

Den vigtigste opgave er nu at sikre at nødvendigheden står langt stærkere i offentligheden.

Ulandsbistanden: 2 år med V og K.

Af Vagn Berthelsen, IBIS

"Pointen er netop, at VK-regeringen ønsker at fremme indsatser indenfor fred og stabilitet, og at disse midler nu kun kan tages fra den ulandsbistand, som skal gå til direkte fattigdomsbekæmpelse."

"Udviklingspolitikken er i stigende grad underlagt udenrigspolitikken."

"Spørgsmålet er, om disse udmeldinger skal opfattes som farvel til kapacitetsopbygning og fælles donorsamarbejde og goddag til danske projekter med egen profil."

Nedskæring og 'afkobling' af ulandsbistanden, så den ikke reguleres i takt med stigningen i den danske velfærd, står centralt i bedømmelsen af VK-regeringens politik på ulandsområdet i de to første år. Hvis man forudsætter, at SR-regeringen havde gennemført målsætningen om at nå 1,5% af bruttonationalproduktet, så er Danmark godt på vej mod en halvering af det beløb, der afsættes til ulandsbistand og miljø-, freds- og stabilitetskabende indsatser.

Nogle vil indvende, at det ikke er rimeligt at sammenligne 1,5% med de 0,9% (snart 0,8%), som går til ulandsbistand. Men pointen er netop, at VK-regeringen ønsker at fremme indsatser indenfor fred og stabilitet, og at disse midler nu kun kan tages fra den ulandsbistand, som skal gå til direkte fattigdomsbekæmpelse. Det 'arabiske initiativ', som skal fremme demokrati og reform i en række arabiske lande, koster indtil videre ikke meget i den store sammenhæng. Men bliver initiativet, som i øvrigt både er svært og spændende, en succes, er det klart at 100 millioner kroner ikke er tilstrækkeligt.

Udviklingspolitikken er i stigende grad underlagt udenrigspolitikken. Betydelige midler anvendes nu i Afghanistan og Irak, og det er tydeligt, at bekæmpelse af terror og sikkerhed står meget højt på dagsordenen, mens det er sværere at mobilisere støtte til Afrika og andre regioner uden strategisk interesse. Ifølge 'Partnerskab 2000' er fattigdomsbekæmpelse det afgørende kriterium, men den prioritering er der reelt sat spørgsmålstegn ved. Bistanden til Afrika falder.

Udenrigsministeren og statsministeren taler meget om synlige resultater af bistanden. Spørgsmålet er, om disse udmeldinger skal opfattes som farvel til kapacitetsopbygning og fælles donorsamarbejde og goddag til danske projekter med egen profil. Det er fair nok, hvis meldingerne skal forstås som et behov for at forklare de danske skatteydere, at pengene bruges fornuftigt og giver resultater. Og det er problematisk, hvis meldingerne skal forstås som om kortsigtede resultater vejere tungere end langsigtede og mere bæredygtige indsatser.

Det er i øvrigt ikke ligegyldigt, om de synlige resultater diskuteres i forhold til vinderne ('good performers') eller i forhold til 'taberlandene', som er hærget af dårlig regeringsførelse, korruption og almindeligt anarki. Begrundelsen for at prioritere vinderlandene er netop, at den nationale regering har mulighed for og viser vilje til at prioritere fattigdomsproblemerne, og derfor

"Området har brug for stabilitet, så langsigtede forpligtelser kan indgås og respekteres, både i forhold til regeringer og i forhold til NGO-samarbejdspartnere."

"Fra NGO-side efterlyses en stærkere og mere seriøs debat med regeringen om de løbende udfordringer i udviklingsarbejdet!"

"'Hvor er problemet?' – under dette slogan har regeringen ansat en statsautoriseret elefant i glasbutikken, Bjørn Lomborg,"

giver det god mening at støtte disse bestræbelser i et langsigtet træk med fokus på kapacitetsopbygning. Hvorimod det i taberlandene i højere grad er nødvendigt at sikre nu og her resultater til gavn for de fattigste.

Disse hovedtræk afspejles i regeringens udspil, 'En Verden til Forskel'. Det er godt, at vi nu har et sikrere fundament at arbejde på. Området har brug for stabilitet, så langsigtede forpligtelser kan indgås og respekteres, både i forhold til regeringer og i forhold til NGO-samarbejdspartnere. Det er også godt, at uddannelse og sundhed opprioriteres markant. Modsat er der ikke saglig begrundelse for den symbolske udvidelse af Privatsektorprogrammet, det er uforståeligt, at regeringen ikke ændrer politik vedrørende bekæmpelse af Hiv/Aids (forebyggelse alene duer ikke) og der er andre, ikke uvæsentlige hjørner, som det er værd at diskutere.

Efter forløbet om Finansloven for 2004 melder spørgsmålet sig, om der nu bliver mulighed for konstruktiv arbejdsro. Den tilfældige kastevind, der førte til, at Ulandssekretariatet fik frataget sin rammebevilling, var uværdig og ubegrundet. Fra NGO-side efterlyses en stærkere og mere seriøs debat med regeringen om de løbende udfordringer i udviklingsarbejdet!

Hemmeligheder om den borgerlige miljøpolitik?

Af Kim Carstensen, WWF

Efter to år med Anders Foghs regering begynder der at tegne sig et billede af, hvad moderne borgerlig miljøpolitik går ud på. Vi kender alle regeringens mantra om 'Mest miljø for pengene' (læs: 'Hvis vi absolut skal bruge penge på miljø, skal det i hvert fald ikke være mere end højst nødvendigt').

Men mantra'et er slet ikke dækkende for den reelle idérigdom i regeringens politik. Regeringen fører nemlig også politik ud fra en række andre slogans, som den dog (endnu?) ikke har markedsført lige så stærkt:

'Hvor er problemet?' – under dette slogan har regeringen ansat en statsautoriseret elefant i glasbutikken, Bjørn Lomborg, til at sprede en gennemgående tvivl om, hvad der er sandt og falsk i miljødebatten. Hvis det lykkes, kan det hele bagefter gøres til ideologisk værdikamp.

'Der er længere til Riga end til Vojens' – under dette slogan har regeringen skåret miljøstøtten til Central- og Østeuropa næsten væk. En mindre del af pengene er omfordelt til projekter med

*"Miljøet er alles ansvar' – under dette slogan har regeringen skåret kraftigt ned på miljøministeriets bud-
getter,"*

*"I stedet vil man betale de fattige lande for at gøre arbejdet ved at give dem nogle af de penge, de ellers skulle have haft som udviklingsbi-
stand."*

*"Alt sammen hand-
ler det om at få hurtige penge ud af Danmarks natur
[..] – uden hensyn til danskernes
langsigtede inte-
resser i naturen."*

fokus på Vojens og omegn, resten er sidst set et sted i Finansministeriet.

'Miljøet er alles ansvar' – under dette slogan har regeringen skåret kraftigt ned på miljøministeriets budgetter, så der ikke længere er fare for, at det fører en aktiv og udfarende politik, hverken nationalt eller internationalt. Til gengæld er man indstillet på at føre væsentlige opgaver, for eksempel forhandlingerne om EU's kemikaliepolitik, over til andre ministerier, hvor det kan drukne i fred mellem alle de andre opgaver.

'Hvorfor gøre i dag, hvad andre kan gøre i morgen?' – under dette slogan har regeringen droppet alle målsætninger om at igangsætte den omstilling af det danske energiforbrug, der kunne sikre en reel, langsigtet nedsættelse af Danmarks alt for høje udslip af drivhusgasser. I stedet vil man betale de fattige lande for at gøre arbejdet ved at give dem nogle af de penge, de ellers skulle have haft som udviklingsbistand.

'Ikke dømt – ikke skyldig' – under dette slogan har regeringen udformet et bud på en dansk naturpolitik, hvis væsentligste formål er at sikre, at Danmark ikke bliver slæbt for Domstolen for at overtræde EU-lovgivningen. Så længe regeringen ikke ligefrem bliver dømt for miljøpolitisk slendrian, er der nok ingen, der opdager, hvor slemt det står til.

'Scor kassen nu – fremtiden er først i morgen' – under dette slogan arbejder regeringen hårdt på at kapitalisere Danmarks naturværdier. Først var det huse i skovene, så var det salg af statsskove, og for tiden er det nye sommerhusgrunde. Alt sammen handler det om at få hurtige penge ud af Danmarks natur og dække nogle budgetunderskud i staten og nogle kommuner – uden hensyn til danskernes langsigtede interesser i naturen.

Og så videre. Der er naturligvis også gode ting. Miljøministeren har arbejdet konsekvent med bekæmpelsen af ulovlig tømmerhugst, og måske får vi nogle store, danske nationalparker om nogle år. Mere kan jeg ikke lige finde på. En seriøs, fremsynet og visionær borgerlig miljøpolitik ser det ikke ud til, at vi skal vente fra regeringen. Sådan en skal man kigge hos nogle af landets progressive virksomheder for at finde.

Hvad vil regeringen med klimaforskningen?

Af Christian Ege, Det Økologiske Råd.

"Det er [...] udtryk for en høj prioritet til forskning i noget, som vi ikke kan gøre noget ved"

"hvis Folketinget ønsker at fremme solpletforskning som en art grundforskning – burde de overlade det til forskningsrådene at fordele midlerne efter faglige kriterier"

"Hvad kan være regeringens mål med at omgås de sædvanlige bevillingsveje og i stedet støtte forskere med en bestemt politisk dagsorden?"

"Regeringens nuværende strategi bliver sandsynligvis ikke godkendt af EU, da regeringen udnytter alle de smuthuller, som USA fik lagt ind i Kyoto-protokollen."

På næste års finanslov har regeringen og Dansk Folkeparti afsat 3 mio. kr. årligt fra 2004 til 2007 til øget forskning i sammenhængen mellem solaktivitet og klimaforandringer. Det er først og fremmest udtryk for en høj prioritet af forskning i noget, som vi ikke kan gøre noget ved - i stedet for at fortsætte den anvendelsesorienterede forskning i vedvarende energi og energieffektiviseringer, der øger dansk forsyningssikkerhed, dansk eksport, dansk erhvervskompetence, samt giver arbejdspladser og samtidig reducerer vores enorme forurening med drivhusgasser.

For det andet – hvis Folketinget ønsker at fremme solpletforskning som en art grundforskning – burde de overlade det til forskningsrådene at fordele midlerne efter faglige kriterier. I stedet har et flertal i Folketinget øremærket pengene til Dansk Rumforskningsinstitut (DRI), hvorved man forbigår blandt andet Danmarks Meteorologiske Institut. Det skal ses i sammenhæng med, at forskere fra DRI tidligere har brugt deres forskning politisk til at undergrave arbejdet med at reducere den menneskeskabte drivhuseffekt.

Dertil kommer, at netop DRIs forskning i solaktivitet bygger videre på arbejde offentliggjort i 1995, som prøvede at vise en nøje sammenhæng mellem solpletter og den globale opvarmning. Men efterfølgende påpegede klimaforsker Peter Laut fra DTU, at DRIs arbejde var behæftet med så alvorlige fejl, at artiklens konklusion var stærkt misvisende. Når fejlene rettes, viser artiklen det stik modsatte; nemlig at der er en nøje sammenhæng mellem den menneskeskabte drivhuseffekt og den globale opvarmning. Kritikken er uddybet i "Fremtidens Pris", Det Økologiske Råd og Mellempøkeligt Samvirke (MSs Forlag, 1999).

Hvad kan være regeringens mål med at omgås de sædvanlige bevillingsveje og i stedet støtte forskere med en bestemt politisk dagsorden?

Det kunne hænge sammen med, at regeringen i marts 2004 skal indsende sin plan for, hvordan Danmark vil reducere udslippet af drivhusgasser for at opfylde vores internationale forpligtelser. Regeringens nuværende strategi bliver sandsynligvis ikke godkendt af EU, da regeringen udnytter alle de smuthuller, som USA fik lagt ind i Kyoto-protokollen.

Derfor har regeringen behov for at understøtte forskere, der

prøver at undergrave Kyoto-aftalen - til trods for, at det forsat er Danmarks officielle politik, at drivhuseffekten skal reduceres.

Offentlige indkøbere kan stille miljøkrav i EU-udbud

Af Christian Ege, Det Økologiske Råd.

"offentlige indkøbere har lov til at stille miljøkrav, også når varer og tjenesteydelser skal i EU-udbud."

"Der er et problem, hvis man kun stiller krav til selve produktet, hvis farlige stoffer, som er brugt ved produktionen, stadig er i produktet."

"Centralt står Helsinki-dommen [...], hvor Helsinkis bystyre fik medhold i, at de kan stille krav vedrørende forurening fra bybusser,"

"Alt i alt må vi sige, at forliget betyder, at den offentlige grønne indkøbspolitik vil kunne udfolde sig,

Den 2. december blev EUs reviderede udbudsdirektiver vedtaget i det såkaldte forligsudvalg mellem Ministerrådet og EU-parlamentet. Set fra et miljøsynspunkt er det afgørende, at offentlige indkøbere har lov til at stille miljøkrav, også når varer og tjenesteydelser skal i EU-udbud. Her har der været to hovedproblemer i Rådets holdning:

For det første en uklarhed om, hvorvidt man kan stille krav til en vares produktionsproces og ikke kun til den færdige vare, som den fremstår for køberen. Der er et problem, hvis man kun stiller krav til selve produktet, hvis farlige stoffer, som er brugt ved produktionen, stadig er i produktet. Man vil for eksempel ved bomulds-tekstiler ofte ikke kunne måle pesticidrester i de færdige tekstiler, fordi de er vasket ud under den kemiske og mekaniske behandling.

Det andet problem er en bestemmelse om, at udbyderen skal vælge det bud, som er mest økonomisk fordelagtigt for udbyderen. Problemet ved det sidste er, at mange miljøomkostninger ikke betales af den, der køber og bruger en vare, men betales af samfundet. Det gælder for eksempel skader på miljø og sundhed opstået som følge af luftforurening.

I begge tilfælde havde Parlamentet stillet ændringsforslag, som ville præcisere det legale i at stille miljøkrav. Kommissionen havde lavet et notat, hvor de argumenterer for, at begge hensyn allerede var sikret i Rådets tekst. Centralt står Helsinki-dommen fra foråret 2003, hvor Helsinkis bystyre fik medhold i, at de kan stille krav vedrørende forurening fra bybusser, selv om det ikke er sikkert, at de selv kommer til at betale for eventuelle sundhedsskader som følge af luftforureningen. I forligsteksten er der indsat en henvisning i de indledende betragtninger til Helsinki-dommen, hvilket skulle sikre, at en udbyder også fremover kan stille sådanne krav.

Vedrørende krav til produktionsprocessen har Kommissionen i sin fortolkningsmeddelelse fra 2001 sagt, at man på visse betingelser godt må stille krav til produktionen med de nuværende direktiver. Der er ikke noget i de ændrede direktiver, som taler for, at det skulle være anderledes her.

også når der er tale om EU-udbud.”

Alt i alt må vi sige, at forliget betyder, at den offentlige grønne indkøbspolitik vil kunne udfolde sig, også når der er tale om EU-udbud. Man vil kunne stille miljøkrav, uanset om de er til direkte økonomisk fordel for udbyderen eller ej. Derudover vil det også være muligt at stille krav til de miljøeffekter, der opstår, når varen produceres.

Kyoto-huset klar til indflytning

Af Lars Georg Jensen, WWF

”Den russiske bjørn overvejer stadig om den skal sætte tænderne i Kyoto og sige ja eller nej til [...].”

Der var mange ting, der *kunne* være gået galt, men meget lidt der gjorde det, da alverdens lande d. 1.-12. december mødtes til den 9. partskonference i Klimakonventionen, COP9.

Rusland kunne have hevet tæppet væk under hele Kyoto-protokollen ved at være besværlig og indikere, at Rusland nok ikke ville ratificere aftalen. Men bortset fra en enkelt forstyrret økonomisk rådgiver i Kreml, der talte på egne vegne og ikke regeringens, var der intet foruroligende nyt fra Moskva. Den russiske bjørn overvejer stadig om den skal sætte tænderne i Kyoto og sige ja eller nej til milliardinvesteringer i russiske energiprojekter og de berømte og berygtede russiske overskudskvoter. Og de overvejelser vil som minimum vare indtil Putin er genvalgt som præsident i marts 2004.

”USA kunne have undermineret forhandlingerne ved at forsøge at overbevise alle andre om, at deres egen strategi er den rigtige:”

USA kunne have undermineret forhandlingerne ved at forsøge at overbevise alle andre om, at deres egen strategi er den rigtige: at forsøge i hvordan man pumper CO₂ tilbage til undergrunden, og laver brint til bilparken af atomkraft og kul. Men den var der ikke mange der bed på, og faktisk holdt de mange amerikanske delegerede en forholdsvis lav profil.

”Mens substansen sivede ud af de officielle forhandlinger, fortsatte [...] embedsmænd, folk fra tænketanke, miljøorganisationer, etc. at snakke om alle de ”forbudte” emner [...], COP9 også var rammen for.”

EU kunne have gået helt i opløsning i indre uroligheder under et italiensk formandskab, der ikke lagde skjul på sine egne og anderledes dagsordener end EU-fællesskabets. Det gik næsten galt: diplomaterne fra EU så ikke dagens lys, men var forskanset i EU's mødelokaler i conferencecentrets kælder i arbejdet med at afvise de kreative italienske forslag på en pæn måde.

Saudi Arabien kunne have hældt benzin på bålet mellem industrilande og u-lande ved sin sædvanlige insisteren på, at enhver diskussion er et indirekte forsøg på at franarre fattige u-lande som Saudi Arabien selv en anstændig økonomisk udvikling. Det lykkedes kun delvis. Mens substansen sivede ud af de officielle forhandlinger, fortsatte ministre, embedsmænd, forskere og folk fra tænketanke, miljøorganisationer, etc. at snakke om alle de ”forbudte” emner i de omkring 100 seminarer og mini-konferencer, COP9 også var rammen for.

Alle lande kunne have forhindret enigheden om det sidste store regelsæt, der skulle gøre Kyoto-protokollen komplet: hvordan i-landenes investeringer i træplantningsprojekter i u-lande skal foregå og afregnes på CO2-kontoen. Enigheden blev opnået. Ikke om et fantastisk regelsæt, men dog et regelsæt.

Kyoto-huset er nu bygget og indrettet. Rusland har nøglen, der skal sættes i døren før huset kan tages i brug. Store dele af Kyoto-husets interiør falder ikke i miljøorganisationernes smag, men selv vi må erkende, at det er bedre at have tag over hovedet end at være hjemløs i en verden hjemsoget af klimaforandringer.

Grønlands internationale forpligtelser

Af Anne Marie Bjerg, WWF

“På stort set alle områder mangler der lovgivning og kapacitet i forvaltningen.”

Som en konsekvens af de senere års debat om naturforvaltningen i Grønland besluttede WWF i sommeren 2003 at undersøge de faktiske forhold for at få et billede af problemernes omfang. Resultatet er en rapport, *Grønlands Internationale forpligtelser*, som dokumenterer, at det står galt til med den grønlandske naturforvaltning.

“Der mangler politisk vilje og mod til at tage de konfrontationer, der følger, når man vil begrænse folks brug af naturressourcerne.”

På stort set alle områder mangler der lovgivning og kapacitet i forvaltningen. Selv om der har været forsøg på at vedtage de nødvendige love og bekendtgørelser i de seneste 10 år, er det ikke lykkedes at få forslagene helskindet gennem Landstinget. Der mangler politisk vilje og mod til at tage de konfrontationer, der følger, når man vil begrænse folks brug af naturressourcerne.

Rapporten dokumenterer, at Grønland i en række tilfælde:

- ikke har indført egen lovgivning, som implementerer juridisk bindende aftaler og konventioner.
- ikke har en natur- og vildtforvaltning, som opfylder en række af de mål og anbefalinger, der er stillet gennem internationale og bilaterale aftaler, blandt andet om størrelsen af fangstkvoter og beskyttelse af naturområder.
- ikke afrapporterer overtrædelser af naturlovgivningen som forudsættes af flere af konventionerne.
- ikke afrapporterer egen mangelfuld naturforvaltning, som forventes i visse aftaler.
- ikke overvåger bestande og naturområder tilstrækkeligt grundigt, som det ellers forudsættes i en række af aftalerne, blandt andet for at internationale videnskabelige

arbejdsgrupper kan rådgive om for eksempel fangstkvo-
ter.

Rapporten indeholder også en række anbefalinger til, hvad der
skal til for at Grønland kan leve op til sine internationale forplig-
telser.

*”Ansaret for tin-
genes tilstand i
Grønland hviler
ikke udelukkende
på det grønlandske
Hjemmestyre:
Danmark [...] har
også sin del af an-
svaret,”*

Ansaret for tingenes tilstand i Grønland hviler ikke udelukken-
de på det grønlandske Hjemmestyre: Danmark har som
rigsmyndighed også sin del af ansaret, og det er beskæmmen-
de, at Danmark ikke har været i stand til at hjælpe Grønland
med at bygge den nødvendige kapacitet op til at håndtere na-
turforvaltning. Især set i lyset af, at Danmark med så stor suc-
ces har hjulpet lande i Østeuropa og en række ulande med net-
op dette.

Rapporten findes i sin fulde længde på www.wwf.dk

Ny miljøstrategi på vej

Af John Nordbo, 92-gruppen

*”Strategien inde-
bærer, at der frem-
over vil blive brugt
bistandsmidler
[...] på projekter
under Kyotoproto-
kollens Clean De-
velopment Mecha-
nism, som kan gø-
re det muligt for
Danmark at købe
CO2-kreditter i u-
lande,”*

På et høringsmøde d. 17. december præsenterede Danida et
udkast til en ny miljøstrategi. Strategien omfatter alle dele af
Danidas miljøindsats, herunder miljø som tværgående hensyn i
såvel den bilaterale som den multilaterale u-landsbistand samt
den særlige miljøbistand.

Strategien indebærer, at der fremover vil blive brugt bistands-
midler på at støtte administration og forberedelse af projekter
under Kyotoprotokollens Clean Development Mechanism, som
kan gøre det muligt for Danmark at købe CO2-kreditter i u-
lande, og dermed reducere behovet for at begrænse den hjem-
lige udledning af drivhusgasser.

På høringsmødet forsikrede Danida, at det ikke var hensigten at
anvende store beløb på CDM-aktiviteter. Men det står fast, at
Danida ønsker at udstrække den særlige miljøbistand til at om-
fatte store lande som Kina og Indonesien blandt andet for at
kunne gennemføre CDM-aktiviteter. Der er altså ikke tale om en
fokusering af de efterhånden relativt få midler (knap 500 mio.
kr. om året), der er til den særlige miljøbistand.

*”Et af de positive
elementer i strate-
gien er, at der
lægges vægt på at
integrere miljøhen-
syn i de nationale
fattigdomsstrategi-
er”*

Et af de positive elementer i strategien er, at der lægges vægt
på at integrere miljøhensyn i de nationale fattigdomsstrategier
(PRSP'er), der lægges til grund for en del af bistanden fra Ver-
densbanken og en række andre donorer.

Strategien indebærer også, at miljøhensyn i højere grad skal

"Høringsmødet viste, at danske miljø- og ulandsorganisationer var stærkt utilfredse med, at civilsamfundet havde fået meget lidt omtale i strategien."

"Formanden for rådet har i de seneste måneder gennemført intensive forhandlinger om de spørgsmål, som der var stor uenighed om på ministerkonferencen i Cancun."

"det forestående amerikanske præsidentvalg vil gøre det vanskeligt at få gang i realitetsforhandlinger i det næste år."

inddrages i sektorprogrammerne under den bilaterale danske u-landsbistand. Danida vil især blive bedre til at tage miljøhensyn i forbindelse med bistand til landbrug samt transport- og energisektorerne.

Høringsmødet viste, at danske miljø- og ulandsorganisationer var stærkt utilfredse med, at civilsamfundet havde fået meget lidt omtale i strategien. Holdningen er, at hvis en række u-lande skal blive bedre til at tage miljøhensyn, så kræver det en oplyst befolkning og organisationer, som lægger pres på myndigheder og politikere. Evalueringer af den hidtidige danske miljøbistand har også peget på dette.

Danida forventer, at den endelige udgave af strategien vil foreligge i marts 2004.

WTO stadig kørt fast

Af John Nordbo, 92-gruppen

Da WTO's ministerkonference i Cancun brød sammen i september, blev det aftalt, at der skulle holdes et møde d. 15. december i WTO's Generelle Råd. Rådet skulle træffe beslutninger, som ville få forhandlingerne i Doha-runden på sporet igen.

Det lykkedes imidlertid ikke. Formanden for rådet har i de seneste måneder gennemført intensive forhandlinger om de spørgsmål, som der var stor uenighed om på ministerkonferencen i Cancun. På mødet i mandags kunne han rapportere om fremskridt i forhandlingerne, men ikke gennembrud.

Han pegede på, at der var en afstand mellem landenes erklærede vilje til at forhandle og den grad af fleksibilitet, de reelt havde udvist. I sin redegørelse pegede formanden på, at en af forudsætningerne for at komme videre ville være, at der blev opnået enighed om en dato for udfasning af alle eksportsubsidier til landbrugsvarer. EU har hidtil modsat sig dette.

På mødet kunne WTO's generaldirektør fortælle, at de talrige kontakter med regeringer, han havde haft siden Cancun viste, at der fra alle sider var et ønske om, at Doha-runden kom på sporet igen. Iagttagere peger imidlertid på, at især det forestående amerikanske præsidentvalg vil gøre det vanskeligt at få gang i realitetsforhandlinger i det næste år. Bush synes meget lidt interesseret i at indgå handelsaftaler, som vil skabe problemer for nogle erhverv, for eksempel landbruget.

ARRANGEMENTER

Trafikpolitik og luftforurening i Europa

Seminar onsdag d. 14. januar 2004 kl. 13-17

Sted: IDA, Kalvebod Brygge 31, København

Arr.: Det Økologiske Råd og IDA Miljø

Oplæg ved Christian Lange Fog, Miljøstyrelsen, Ken Friis Hansen, Teknologisk, Afd. f. Automobilteknik, René Clausen, HUR, Ove Holm, Dansk Transport og Logistik, og Christian Ege, Det Økologiske Råd

Se: www.ecocouncil.dk eller www.ida.dk. Tilmelding senest 10. januar. IDA-kviknummer 245056. Pris: medlemmer af IDA-miljø eller Det Økologiske Råd: 200 kr, pens./stud.: 50 kr, andre 300 kr.

Find flere grønne og økologiske arrangementer fra hele landet på øko-kalenderen på Øko-info - www.eco-info.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til c.hegner@wwf.dk